

Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van proefsleuven aan De Hoven, Ekehaar, gemeente Aa en Hunze (Dr.)

A. Ufkes

ARC-Rapporten 2007-32

Groningen
8 mei 2007
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van proefsleuven aan De Hoven, Ekehaar, gemeente Aa en Hunze (Dr.)

ARC-Rapporten 2007-32
ARC-Projectcode 2007-072

Opdrachtgever
Gemeente Aa en Hunze, dhr. Ch. Houx
Bevoegd gezag
Gemeente Aa en Hunze
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer onderzoek
21947

Tekst
A. Ufkes
Afbeeldingen
M. van Kalmthout, A. Ufkes & B. Schomaker
Redactie
A. Ufkes
Eindredactie
J. Schoneveld

Status
definitieve versie

Autorisatie — C.G. Koopstra

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Groningen, 8 mei 2007

Omslag
Aanleg van proefsleuf 1. Foto: A. Ufkes

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

De aanleiding voor het uitvoeren van het onderzoek is het voornemen van de Gemeente Aa en Hunze om op de onderzoekslocatie woningbouw te realiseren. Het eventueel aanwezige bodemarchief zal hierbij onherstelbaar worden aangetast.

Op het onderzoeksterrein is in september 2005 een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen uitgevoerd door bureau De Steekproef.¹ Hierbij is geconstateerd dat er sprake is van een esdek, waaronder bij vijf van de zes geplaatste boringen een BC-horizont aanwezig is met een dikte variërend van 5–20 cm. Als advies formuleerde De Steekproef dat indien bodemversturende ingrepen dieper dan 60 cm –maaiveld gepland zijn, deze onder archeologische begeleiding moeten worden uitgevoerd en voor bodemingrepen minder dan 60 cm –maaiveld wordt het terrein vrij gegeven. Aangezien deze aanbeveling niet overeenstemt met de procedure zoals geformuleerd in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA)² is door het Bevoegd Gezag besloten om een aanvullend archeologisch onderzoek uit te laten voeren door middel van proefsleuven. Op deze wijze kan een archeologische waardering van het terrein worden gegeven en kan worden vastgesteld of de locatie behoudenswaardig is.

De gemeente Aa en Hunze gaf aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) de opdracht tot het uitvoeren van dit proefsleuvenonderzoek. Het veldwerk werd gedaan door mw. drs. A. Ufkes (projectleider), B. Huizenga (veldtechnicus) en mw. drs. S.A. Mulder (veldmedewerker). De graafmachine werd geleverd door fa. Jager, Midwolde, en bediend door T. Drent. Het onderzoek is uitgevoerd op 3 en 4 april 2007, conform de eisen volgens KNA 3.1.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de noordwestzijde van het dorp Ekehaar, gemeente Aa en Hunze (Dr.). het betreft twee percelen grasland aan weerszijden van De Hoven en die aan de zuidzijde worden begrensd door de Esweg (afb. 1 en 2). Het oppervlak van het totale plangebied bedraagt circa 0,5 ha.

1.3 Objectgegevens

Provincie	Drenthe
Gemeente	Aa en Hunze
Plaats	Ekehaar
Toponiem	De Hoven
Kaartblad	K12D
Coördinaten	236.400/552.450; 236.425/552.475 236.575/552.500; 236.600/552.525
Type object	Ekehaarder Esch

¹Exaltus, P.P., 2005. *Een Inventariserend Archeologische Veldonderzoek in plangebied De hoven te Ekehaar, gemeente Aa en Hunze (Dr.)*. Steekproef 2005-09/03.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl

vervolg administratieve gegevens

Type bodem	Laarpodzol met esdek
Geomorfologie	Dekzand op keileem
Grondwaterstand	VI

1.4 Doel van het onderzoek

Ten behoeve van het onderzoek is een Programma van Eisen (PvE) opgesteld door drs. drs. J. Schoneveld (ARC bv), dat is getoetst door de Provinciaal Archeoloog van Drenthe, dr. W.A.B. van der Sanden.³ Hierin zijn voor het onderzoek twee hoofddoelen geformuleerd, te weten:

Het onderzoek moet allereest een antwoord geven op de vraag of dit terrein behoudenswaardig is in de zin van het selectiebesluit van het Ministerie van OCW en de Provincie Drenthe. In de tweede plaats moeten de resultaten gebruikt kunnen worden voor een goede planning van een eventuele planinpassing dan wel een vervolgonderzoek als de locatie als behoudenswaardig wordt aangemerkt.

Daarnaast dient het onderzoek antwoord te verschaffen op de volgende specifieke onderzoeksvragen:

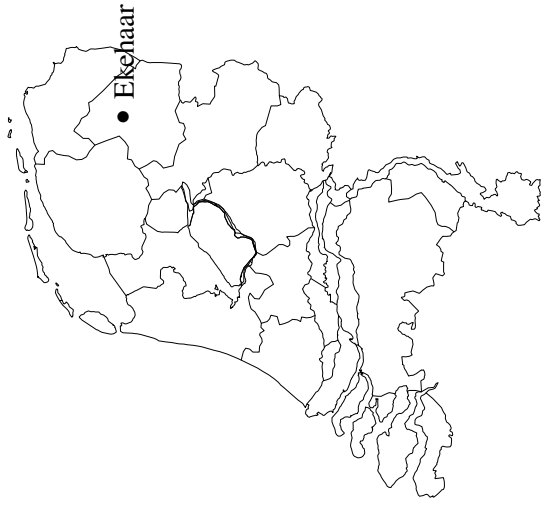
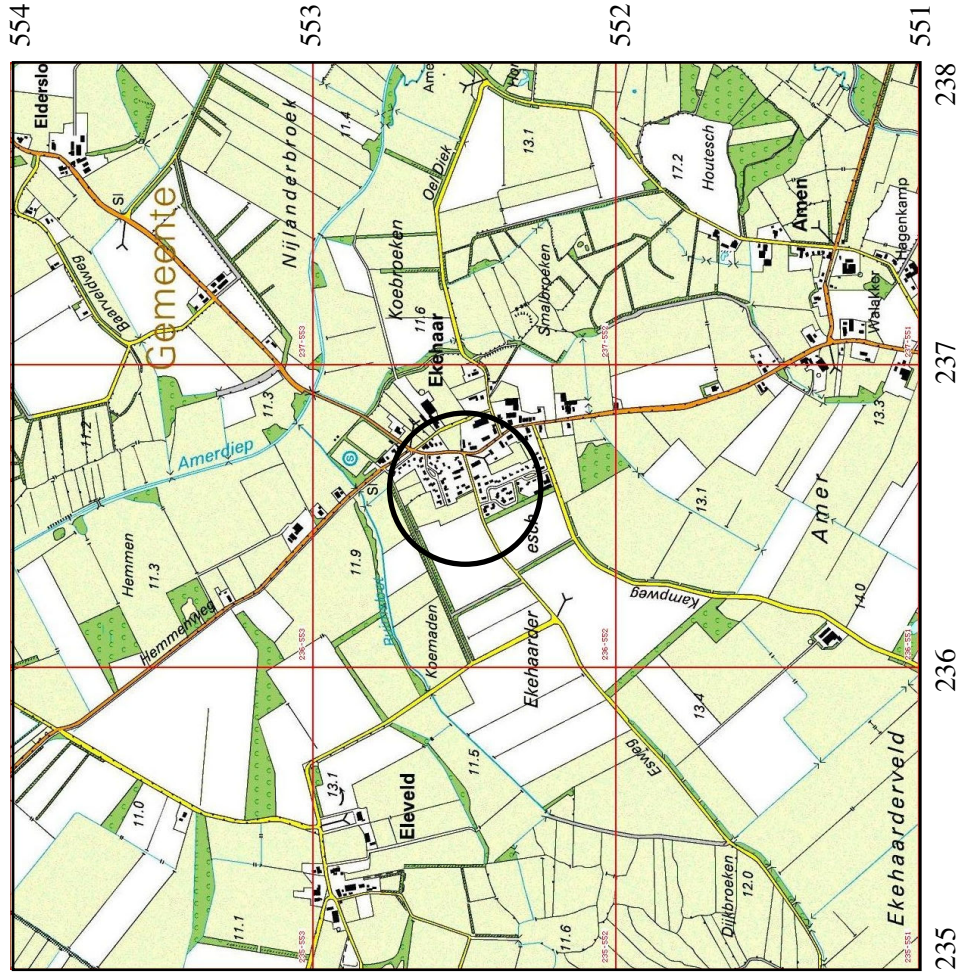
- 1 *Hoe is het gesteld met de gaafheid van het bodemarchief ter plaatse, zowel in horizontale als verticale zin?*
- 2 *Hoe is het gesteld met de conservering van het vondstmateriaal?*
- 3 *Is er een relatie te leggen tussen de mobilia en de grondsporen?*
- 4 *Wat is de aard en de ouderdom van de aangetroffen bewoningssporen? Strecken deze zich over de gehele onderzoekslocatie uit?*
- 5 *Hoe zeldzaam zijn de aangetroffen sporen binnen de archeoregio en hoe groot is de informatiewaarde?*
- 6 *Indien geen archeologische sporen worden aangetroffen, biedt de locatie dan mogelijkheden om het toenmalige landschap en de exploitatie daarvan te reconstrueren?*
- 7 *Welke graad van waardering dient aan het onderzoeksgebied gegeven te worden?*

1.5 Werkwijze

Op het onderzoeksterrein zijn drie proefsleuven aangelegd, in de lengte van de kavels om een zo goed mogelijk inzicht te verkrijgen in potentiële archeologische fenomenen. De breedte van de sleuven bedraagt 4 m en de lengte respectievelijk 50, 40 en 15 m. Het onderzochte gebied bedraagt daarmee 8,5% van het totale plangebied. De reden hiervoor is dat niet uitgesloten kan worden dat er een grafveld zal worden aangetroffen.

In de sleuven is één vlak aangelegd in de top van de pleistocene ondergrond, op de overgang van de BC- naar de C-horizont, op gemiddeld 13,50 m +NAP. De

³J. Schoneveld. Programma van Eisen, Ekehaar, De Hoven. Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven. Groningen, 15 februari 2007.

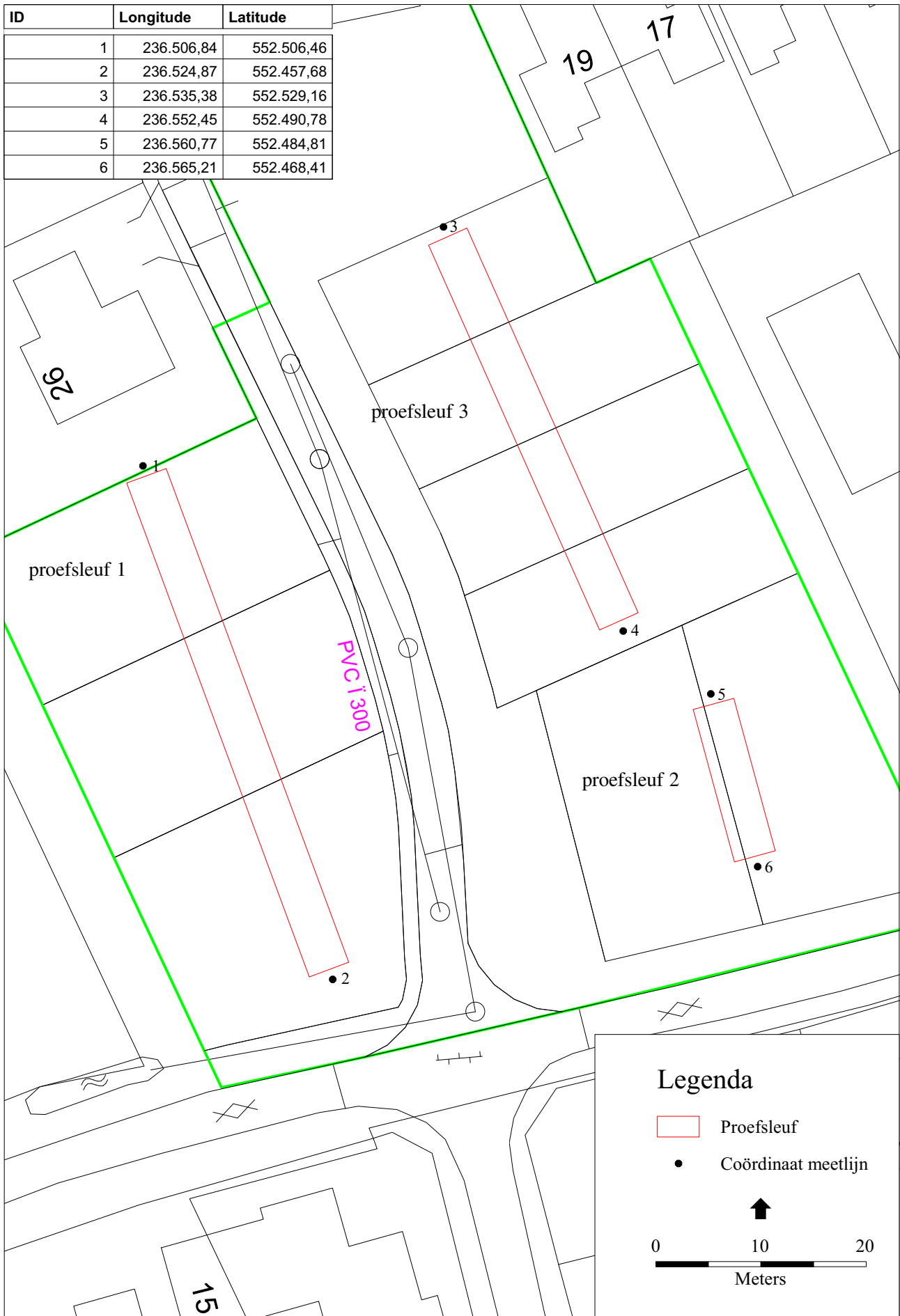

Legenda

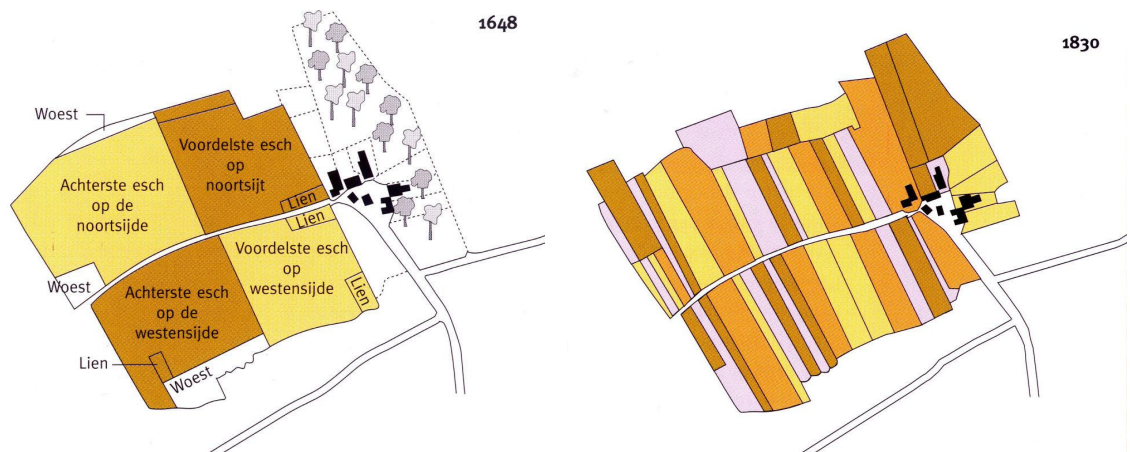
— Onderzoekslocatie

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie (omcirkeld) en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

ID	Longitude	Latitude
1	236.506,84	552.506,46
2	236.524,87	552.457,68
3	236.535,38	552.529,16
4	236.552,45	552.490,78
5	236.560,77	552.484,81
6	236.565,21	552.468,41

Afbeelding 2 Ligging van het onderzoeksgebied. Kaart: B. Schomaker.

Afbeelding 3 De verkaveling van de Voorste en Achterste Es bij Ekehaar. Bron: Spek (2004).

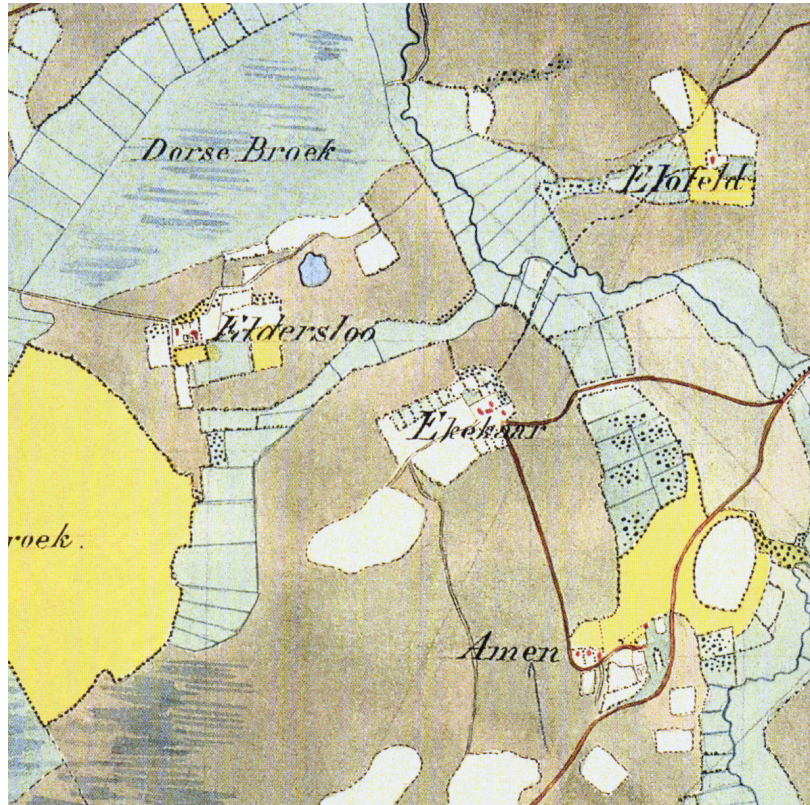
vlakken zijn getekend (schaal 1:50) en gefotografeerd. Delen van het lengteprofiel zijn getekend (schaal 1:20) en gefotografeerd. Alle grondsporen zijn gecoupeerd, getekend (schaal 1:20) en gefotografeerd. De reden dat er niet een selectie is gemaakt, is dat er enerzijds betrekkelijk weinig sporen zijn aangetroffen en het daarom niet mogelijk was om de aard van de sporen vast te stellen aan de hand van mogelijke structuren. De tweede reden om alle sporen nader te onderzoeken was het feit dat noch tijdens de aanleg van het vlak, noch bij het couperen van enkele sporen, vondstmateriaal werd aangetroffen. Om toch te proberen inzicht te krijgen in aard en datering van de archeologische fenomenen zijn deze alle gecoupeerd. Na afloop van het veldwerk zijn de sleuven weer dicht gegooid.

2 Resultaten

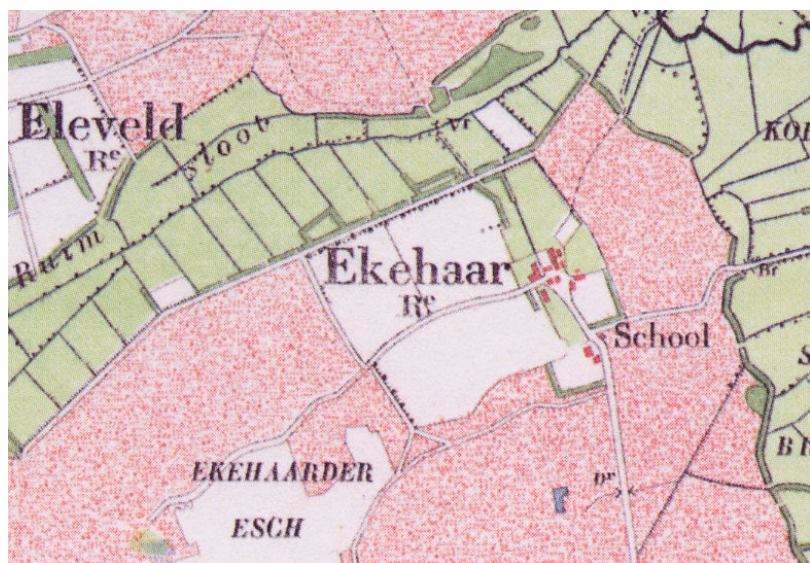
2.1 Beschrijving van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie is gelegen op het oostelijke essencomplex van Ekehaar, *Voorste en Achterste Esch* genaamd. Een tweede, meer zuidwestelijk gelegen essencomplex heeft als toponiem de *Eykehaerder Esch* (Spek 2004, pp. 685–686). Beide essencomplexen stamen vermoedelijk uit de Late Middeleeuwen en Vroege Nieuwe Tijd (ca. 1200 – 1650 n. Chr.). Rond 1642 bestond Ekehaar uit twee boerderijen met het bijbehorende akkerland op de twee naburige akkercomplexen. Het oostelijke essencomplex had in 1648 een eenvoudige blokverkaveling, in 1830 was de oorspronkelijke verkaveling opgedeeld in een groot aantal smalle stroken (afb. 3).

Op de militair-topografische kaart van Huguenin, vervaardigd tussen 1819–1829 (Versfelt & Schroor 2005), is te zien dat rondom de beide essen sprake is van woeste grond (afb. 4). Op de chromotopografische kaart, verkend in 1896 en gedeeltelijk herzien in 1905, heeft de es waarop de onderzoekslocatie is gesitueerd, niet een specifiek toponiem (Wieberdink 1990). Aan de noordzijde is inmiddels meer woeste grond in cultuur gebracht en aansluitend zijn aan de zuidzijde van de Ruimsloot, weilanden aangelegd (afb. 5).

Afbeelding 4 Ekehaar en omgeving rond het begin van de 19e eeuw. Bron: Versfelt & Schroor (2005).

Afbeelding 5 Ekehaar en omgeving rond 1900. Bron: Wieberdink (1990).

2.2 Bekende archeologische waarden

Het plangebied ligt in de gemeente Aa en Hunze, een gebied dat zeer rijk is aan archeologische vindplaatsen, zowel uit de prehistorie als uit de Middeleeuwen (afb. 6). De ligging, op korte afstand van de Ruimsloot, zal als een zeer gunstige woonplaats hebben gegolden. De middeleeuwse dorpskern ligt te noosten van het onderzoeksgebied (CMA 14450), alsmede een nederzetting uit de IJzertijd (CMA 14077). Ten noorden van deze mogelijke IJzertijd nederzetting ligt een celtic field (CMA 14052). Daarnaast is er sprake van meerdere vindplaatsen uit het Mesolithicum (Spek & Ufkes 1995, objectnr. 63). Het esdek, dat over de gehele onderzoekslocatie aanwezig is, zal het potentiëel aanwezige bodemarchief hebben afgedekt, waardoor sprake is van zeer goede conserveringsomstandigheden.

2.3 Inventariserend veldonderzoek

2.3.1 Bodemopbouw

De bodemopbouw op de onderzoekslocatie bestaat uit dekzand op keizand, met keileem dieper dan 1,20 m –maaiveld. In de top van het dekzand heeft zich een humuspodzol ontwikkeld, een laarpodzol in dekzand op keileem (cHn23; De Bakker & Edelman-Vlam 1976, pp. 51–55). Het hierboven gelegen esdek is dun (minder dan 30 cm) tot matig dik (30–50 cm). Op enkele plaatsen is duidelijk zichtbaar dat onder een ca. 20 cm dikke bouwvoor, sprake is van twee verschillende fasen in de opbouw van de es, Aan1 en Aan2. Onder deze antropogene ophoging is sprake van een betrekkelijk dunne AB-horizont, gevolgd door de B- en C-horizont (afb. 7). Op één plaats, in het westprofiel van werkput 2, is in de top van de podzol een A-E-horizont gevormd (afb. 8). Hier is de opbouw van de es eveneen in twee fasen, maar is het onderscheid tussen de bouwvoor en de Aan1 minder duidelijk.

2.3.2 Grondsporen

In alledrie proefsleuven zijn archeologische grondsporen gevonden. Deze grondsporen bevatten echter helaas geen vondstmateriaal, waardoor het niet mogelijk is om ze te dateren. Het is evenmin mogelijk om de sporen aan specifieke structuren te relateren, aangezien ze divers van aard en erg verspreid over het onderzochte gebied voorkomen. In onderstaande worden per proefsleuf de grondsporen besproken (afb. 9).

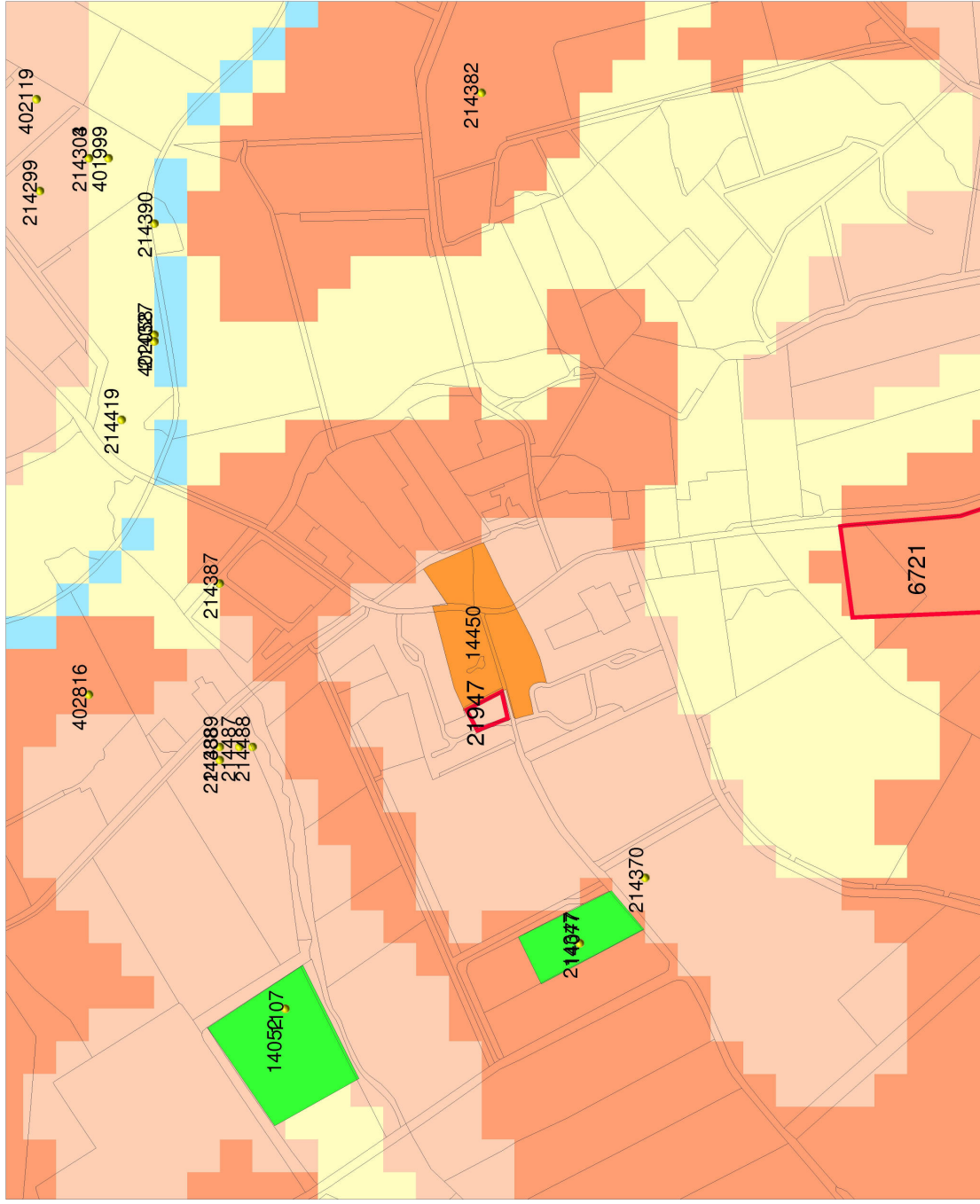
Proefsleuf 1

In proefsleuf 1 zijn, naast enkele zeer ondiepe vlekken, twee duidelijke grondsporen aangetroffen. Aan de zuidzijde van de proefsleuf bevindt zich een iets onregelmatig, ovale kuil, min of meer oostwest georiënteerd. Deze kuil wordt doorsneden door een (sub)recente greppel. De vulling van de kuil is homogeen en grijs van kleur en bestaat uit zeer fijn zand (zS1). Op doorsnede is de kuil rond en de maximale diepte bedraagt 22 cm. Oostelijk hiervan is een zone waarin spitsporen zichtbaar waren. Deze zullen zijn gerelateerd aan de aanleg van de es.

Een tweede kuil, mogelijk rond van vorm, bevindt zich tegen het westprofiel in het noordelijk deel van de proefsleuf (afb. 10). In de coupe zijn twee vullingen te onderscheiden: een lichtgrijze kern met daaromheen een grijze vulling, beide

01-05-2007

237640 / 553227

Legenda

- TOP10 (©ITDN)
- WAARNEMINGEN
- ONDERZOEKSMELDINGEN
- MONUMENTEN
 - archeologische betekenis
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW
 - zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middelhoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middelhoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd
- PROVINCIES

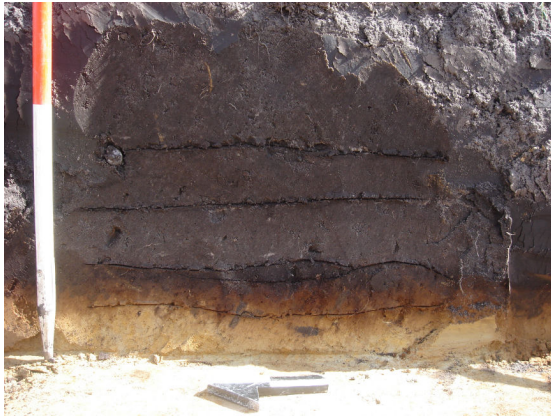
0 100 m

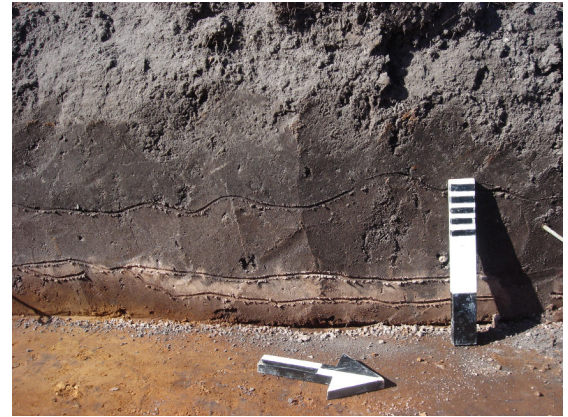
RACM
Archis2

235808 / 551731

Afbeelding 6 Archeologische verwachtingswaarden, monumenten en waarnemingen in de omgeving van de onderzoekslocatie (rood omkaderd). Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten/Archis II, 1 mei 2007.

Afbeelding 7 Detail van het oostprofiel in werkput 2, met Aan1-, Aan2-, AB-, B- en C-horizont. Foto's: A. Ufkes.

Afbeelding 8 Detail van het westprofiel in werkput 2, met een E-, B-, en C-horizont onder het esdek.

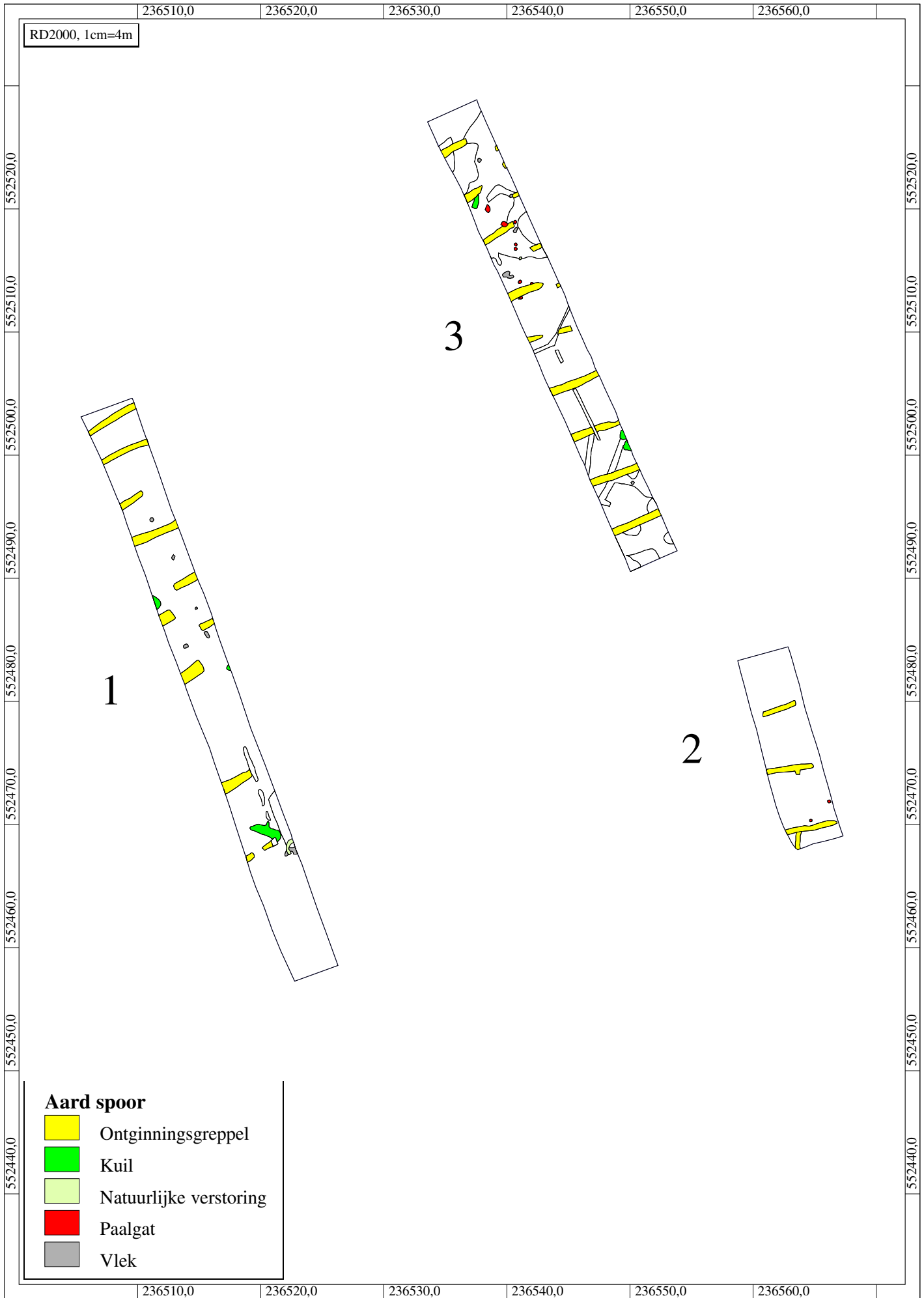
bestaande uit betrekkelijk homogeen zeer fijn zand. Rond de kuil heeft bodemvorming plaats gevonden, wat zich uit in een ijzer- en mineraalrijke zone, vergelijkbaar met de B-horizont. De maximale diepte van dit spoor is 22 cm. Op basis van de aard van dit spoor alsmede de stratigrafie, wordt een prehistorische ouderdom vermoed.

Proefsleuf 2

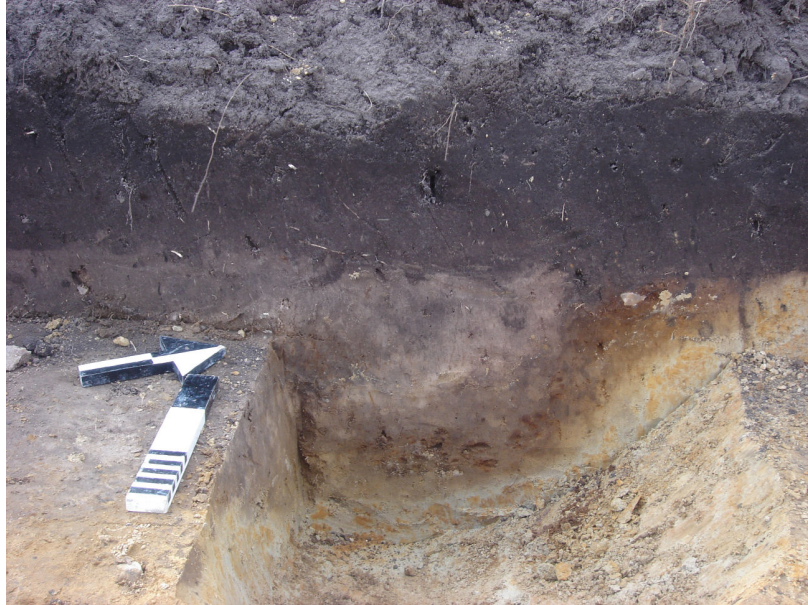
Proefsleuf 2 heeft slechts twee grondsporen opgeleverd. Aan de zuidzijde van de werkput bevinden zich twee mogelijke paalsporen. Vlak tegen de oostwand bevindt zich een ronde paalkuil met een diameter van 20 cm en een resterende diepte van 6 cm. De bodem van dit spoor is vlak (afb. 11). De tweede mogelijke paalkuil ligt meer naar het midden van de proefsleuf. Dit betreft een rond spoor met een diameter van 25 cm en een resterende diepte van 4 cm. De bodem van dit spoor is min of meer rond. Beide sporen hebben een homogene vulling van grijs, zeer fijn zand.

Proefsleuf 3

Proefsleuf 3 bevat de meeste grondsporen. De meeste hiervan bevinden zich aan de noordzijde van de werkput en betreffen paalsporen. Uit de verspreiding van de paalsporen kan echter geen structuur worden herleid. De diameter van deze sporen loopt uiteen van 20 tot 30 cm en de resterende diepte bedraagt gemiddeld ca. 10 cm. Eveneens in het noorden van de proefsleuf bevindt zich een rechthoekige kuil, die wordt doorsneden door één van de ontginningsgreppels. Uit de coupe blijkt dat de kuil een ronde onderzijde heeft, met een maximale diepte van 18 cm. De vulling bovenin de kuil is donkergrijs, naar onderen toe is het grijsbruin zeer fijn zand. Tegen het oostprofiel, meer naar het zuiden van de proefsleuf zijn twee, bijna identieke kuilen aangetroffen (afb. 12). Omdat ze deels in het profiel zitten, kan de exacte vorm niet worden vastgesteld. Er vanuit gaande dat het ronde kuilen zijn, bedraagt de diameter ca. 65 cm. De vulling bestaat uit grijsbruin zeer fijn zand, als gevolg van bioturbatie iets gevlekt. De bodem van de kuilen is afgevlakt en de diepte bedraagt 22 cm.

Afbeelding 9 Overzicht van de grondsporen in de proefsleuven. Kaart: M. van Kalmthout.

Afbeelding 10 Coupe door de kuil, spoor 5, in het westprofiel. Foto: A. Ufkes.

Afbeelding 11 Coupe van een paalspoor aan oostwand werkput 2. Foto: A. Ufkes.

Afbeelding 12 Twee kuilen in het vlak en tegen het oostprofiel van werkput 3. Foto: A. Ufkes.

Afbeelding 13 Ontginningsgreppel in het vlak in proefsleuf 1 en in het oostprofiel van proefsleuf 3. Foto: A. Ufkes.

Ontginningsgreppels

Onder het esdek zijn ontginningsgreppels aangetroffen, die zijn gegraven bij het in cultuur brengen van de grond. Deze ontginningsgreppels bevinden zich op regelmatige afstanden van elkaar met een gemiddelde tussenafstand van ruim 3 m en zijn alle haaks op de proefsleuven georiënteerd. De greppels zijn gemiddeld ca. 50 cm breed, hebben een vlakke onderzijde en de diepte onder het esdek varieert van enkele cm's tot maximaal 15 cm (afb. 13). Als gevolg van de geringe diepte zijn de greppels op sommige platen, met name het zuidelijk deel van sleuf 1 en het noordelijk deel van sleuf 3, nog slechts ten dele zichtbaar in het vlak. De sterk humeuze greppels doorsnijden de AB- en B-horizont. Er is geen vondstmateriaal in deze greppels aangetroffen. Op basis van de stratigrafie kunnen de ontginningsgreppels derhalve niet nader worden gedateerd dan gelijktijdig met de aanleg van de es of hier direct aan voorafgaand. Zoals vermeld in paragraaf 2.1, wordt dit geplaatst aan het eind van de Late Middeleeuwen of het begin van de Nieuwe Tijd.

Subrecente sporen

De jongste grondsporen zijn ondiepe restanten van greppels die parallel aan de lengterichting van de proefsleuven lopen. Deze greppels oversnijden de ontginningsgreppels. Gezien de oriëntatie van de greppels en de stratigrafie kunnen deze greppels waarschijnlijk worden gekoppeld aan de verkaveling zoals deze rond 1830 was op het onderzoeksterrein (zie afb. 3).

3 Conclusies

Naar aanleiding van de resultaten die tijdens het veldwerk zijn verkregen, kunnen de onderzoeksvragen, zoals gesteld in het Programma van Eisen, als volgt worden beantwoord.

- 1 *Hoe is het gesteld met de gaafheid van het bodemarchief ter plaatse, zowel in horizontale als verticale zin?*

Op de onderzoekslocatie is een intacte bodemopbouw aangetroffen, bestaande uit een esdek, waarin plaatselijk twee verschillende fases konden worden herkend. Onder dit esdek bevindt zich een podzol met op een enkele plaats een E-horizont, gevolgd door de B- en C-horizont, en op de meeste plaatsen bestaat de podzol uit een AB- B- en C-horizont. Onder het esdek zijn grondsporen aangetroffen, die goed zijn geconserveerd.

- 2 *Hoe is het gesteld met de conservering van het vondstmateriaal?*

Niet van toepassing.

- 3 *Is er een relatie te leggen tussen de mobilia en de grondsporen?*

Niet van toepassing.

- 4 *Wat is de aard en de ouderdom van de aangetroffen bewoningssporen? Strecken deze zich over de gehele onderzoekslocatie uit?*

De grondsporen bestaan uit paalsporen en kuilen die zeer waarschijnlijk een prehistorische ouderdom hebben. Direct voorafgaand of tijdens de aanleg van de es zijn oostwest georiënteerde ontginningsgreppels gegraven en in subrecente tijd heeft een herverkaveling plaats gevonden, waarvan nog enkele sporen resteren. De archeologisch interessante sporen bevinden zich verspreid over het gehele onderzoeksterrein, met een lichte clustering in de noordoosthoek, i.e. de noordzijde van proefsleuf 3.

- 5 *Hoe zeldzaam zijn de aangetroffen sporen binnen de archeoregio en hoe groot is de informatiewaarde?*

De sporen zijn zeldzaam, aangezien in de onmiddellijke omgeving geen waarnemingen bekend zijn. De informatiewaarde is betrekkelijk laag, enerzijds omdat er geen structuren van huisplattegronden of erfinrichtingen kunnen worden herleid, en anderzijds omdat de grondsporen geen archeologisch vondstmateriaal bevatten, waardoor de sporen niet kunnen worden gedateerd.

- 6 *Indien geen archeologische sporen worden aangetroffen, biedt de locatie dan mogelijkheden om het toenmalige landschap en de exploitatie daarvan te reconstrueren?*

Het is niet waarschijnlijk dat er onverkoelde botanische macroresten bewaard zijn gebleven waaruit het landschap kan worden gereconstrueerd. Eén van de paalsporen in proefsleuf 3 bevatte een minimale hoeveelheid houtskool, dat bovendien veel te gefragmenteerd was om een houtsoort te kunnen bepalen.

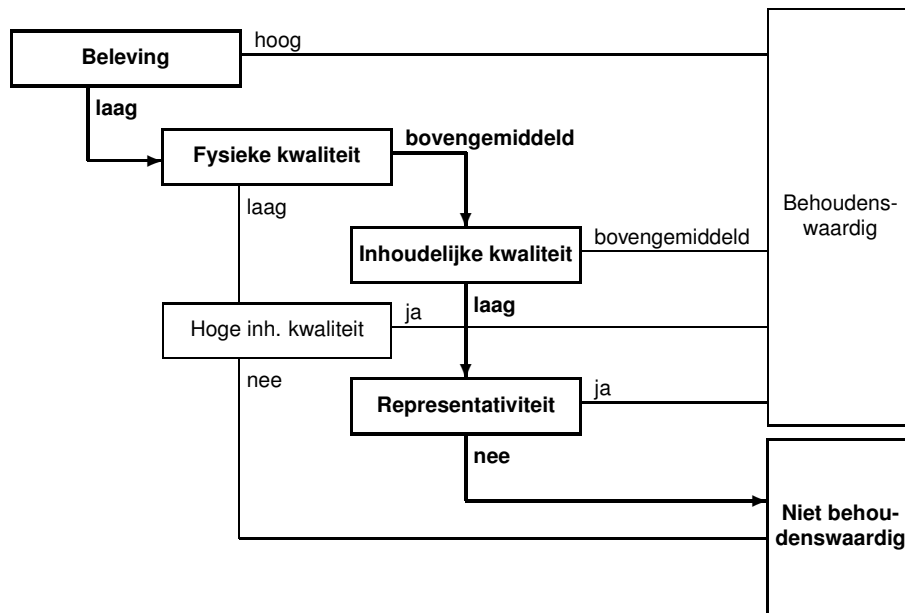
- 7 *Welke graad van waardering dient aan het onderzoeksgebied gegeven te worden?*

De opbouw van de es is op de onderzoekslocatie volledig intact. De ruimtelijke samenhang tussen deze es het esdorp Ekehaar is reeds door nieuwbouw verloren gegaan (Spek & Ufkes 1995, p. 64). Onder de es is een geringe hoeveelheid grondsporen aangetroffen, die op basis van hun aard en stratigrafie als prehistorisch kunnen worden bestempeld. Het is niet uit te sluiten dat, indien er een groter areaal van het te verstoren gebied wordt onderzocht, de aangetroffen grondsporen alsnog aan bepaalde structuren kunnen worden gekoppeld.

4 Waardering volgens KNA 3.1

Hieronder vindt u de waardering van de resultaten volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.1. De waardering bestaat uit een scoretabel met uitleg en een beslissingsdiagram. In de scoretabel worden de resultaten van het onderzoek van een gewicht voorzien (mogelijke scores: 1 t/m 3). Een laag getal representeert een lage waarde en een hoog getal een hoge waarde. In het beslissingsdiagram wordt op basis van de scores in de tabel bepaald of het object behoudenswaardig is. De behoudenswaardigheid van de vindplaats is het leidende criterium voor het bepalen van de noodzaak voor vervolgonderzoek. Een korte uitwerking van de criteria waarmee in de scoretabel rekening wordt gehouden vindt u in bijlage 1. Voor een volledige beschrijving van de normen en regels volgens welke deze waardering tot stand is gekomen, staat de website van SIKB tot uw beschikking (www.sikb.nl). U vindt de documentatie voor deze waardering onder 'Archeologie, KNA 3.1, H3 Inventariserend veldonderzoek, Waarderen (VS07)'.

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	–	Dit deel van de es van Ekehaar is niet als zodanig te herkennen, als gevolg van reeds eerder uitgevoerde nieuwbouw. n.v.t.
herinneringswaarde	–	
<i>Fysieke kwaliteit</i>		opmerkingen
gaafheid	3	Het esdek is gaaf, plaatselijk zijn twee fasen hierin te onderscheiden. Onder het esdek zijn grondsporen goed bewaard gebleven.
conservering	2	De grondsporen zijn duidelijk zichtbaar, de diepte van de sporen bedraagt maximaal 25 cm.
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>		opmerkingen
zeldzaamheid	2	Er zijn geen prehistorische sporen uit de onmiddellijke nabijheid van de onderzoekslocatie bekend.
informatiewaarde	1	De informatiewaarde is betrekkelijk laag, vanwege het ontbreken van (daterend) vondstmateriaal en vanwege het feit dat er geen structuren kunnen worden gereconstrueerd.
ensemblewaarde	1	
representativiteit	–	

5 Aanbeveling

Op advies van de adviseur archeologie van het Drents Plateau, mw. M. Montforts, wordt aanbevolen om de geplande werkzaamheden archeologisch te laten begeleiden. Deze begeleiding moet vooral gericht zijn op het documenteren van meer grondsporen om eht sporenoverzicht van het proefsleuvenonderzoek te completeren. Wellicht is het met behulp van nieuwe informatie mogelijk om alsnog structuren te kunnen herleiden die een interpretatie van de vindplaats mogelijk maken. Deze begeleiding dient te geschieden conform de specificaties zoals deze zijn gesteld in de KNA 3.1.

Literatuur

- Bakker, H. de & A.W. Edelman-Vlam, 1976. *De Nederlandse bodem in kleur*. Wageningen.
- Spek, T., 2004. *Het Drentse esdorpenlandschap. Een historisch geografische studie*. Utrecht.
- Spek, T. & A. Ufkes, 1995. *Archeologie en cultuurhistorie van essen in de provincie Drenthe. Inventarisatie, waardering en aanbevelingen ten behoeve van het stimuleringsbeleid bodembeschermingsgebieden*. Wageningen/Groningen.
- Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. *De atlas van Huguenin. Militair-topografische kaarten van Noord-Nederland 1819–1829*. Groningen.
- Wieberdink, G.L. (red.), 1990. *Historische Atlas Drenthe. Chromotopografische Kaart des Rijks 1:25.000*. Den IJp.

Bijlage 1 Waarderingscriteria conform KNA 3.1

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	–	zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement; vorm en structuur; relatie met omgeving
herinneringswaarde	–	verbondenheid met feitelijk historische gebeurtenis; associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis
<i>Fysieke kwaliteit</i>		opmerkingen
gaaftheid	1/2/3	aanwezigheid sporen; gaaftheid sporen; ruimtelijke gaaftheid; stratigrafie intact; mobilia in situ; ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling; ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen; aanwezigheid antropogeen biochemisch residu; stabiliteit van de natuurlijke omgeving
conservering	1/2/3	conservering artefacten (metaal/overig) conservering organisch materiaal
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>		opmerkingen
zeldzaamheid	1/2/3	het aantal vergelijkbare monumenten (monumenttypen) van goede kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld;
informatiewaarde	1/2/3	idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel); recent en systematisch onderzoek in de betreffende archeoregio; recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode; passen binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, ROB of anderen
ensemblewaarde	1/2/3	synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de micro-regio; diachrone context: voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de micro-regio; landschappelijke context: fysisch- en historisch-geografische gaaftheid van het contemporaine landschap; aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving
representativiteit	–	kenmerken voor een bepaald gebied en/of periode; het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd; idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart